

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

11.3.2014

B7-0268/2014

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel
vastavalt kodukorra artikli 110 lõikele 2

Ukraina
(2014/2627(RSP))

Nikola Vuljanić, Marie-Christine Vergiat, Younous Omarjee, Patrick Le Hyaric
fraktsiooni GUE/NGL nimel

**Euroopa Parlamendi resolutsioon Ukraina kohta
(2014/2627(RSP))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et 2013. aasta novembris alanud valitsuse poliitika vastased meeleavaldused, mis olid ajendatud Ukraina valitsuse keeldumisest allkirjastada ELiga assotsieerimisleping, on jätkunud ning muutunud mõlemal poolel üha vägivaldsemaks, kusjuures meeleavaldustega on liitunud ka äärmuslikud parempoolsed ja natsionalistlikud rühmitused; arvestades, et poliitiliste jõudude (nii valitsuse kui ka opositsiooni) suutmatus jõuda kompromissile, tõi kaasa olukorra vägivaldse eskaleerumise, mille käigus said mõlemal poolel surma kümned ja vigastada sajad inimesed; arvestades, et meeleavaldused algasid ELi-meelsete meeleavaldustena, kuid nende raskuspunkt on kandunud rohkem riigisisestele teemadele ning need on levinud Kiievist ka muudesse linnadesse;
- B. arvestades, et opositsioon rikkus Prantsusmaa, Saksamaa ja Poola välisministrite vahendatud kompromisskokkulepet Viktor Janukovõtši ja opositsiooni vahel; arvestades, et Viktor Janukovõtš lahkus Ukrainast ja sõitis Moskvasse ilma ametlikult ametist tagasi astumata;
- C. arvestades, et Ukraina parlament (Ülemraada) näitas üles initsiatiivi ja otsustas teha järgmist:
 - tagandada president Janukovõtš;
 - korraldada 25. mail 2014 presidendivalimised;
 - nimetada ametisse vahepealne üleminekuvalitsus;
 - taastada 2004. aasta põhiseadus, mille kohaselt hakkab Ukrainas toimuma parlamentaarne ja presidentaalne valitsemine;
- D. arvestades, et Ukraina elanikkond on nende arengute hindamisel ja riigi tuleviku küsimuses tugevalt lõhestunud;
- E. arvestades, et 1. märtsil 2014 andis Venemaa Föderaalnõukogu loa sõjalise jõu kasutamiseks Ukraina territooriumil, väites et Venemaal on õigus kaitsta vene keelt rääkivat Ukraina elanikkonda; arvestades, et tegemist on rahvusvahelise õiguse selge rikkumisega;
- F. arvestades, et 27. veebruaril 2014 võtsid tähistamata Vene sõjaväelased üle Krimmi parlamendi, Simferopoli rahvusvahelise lennujaama ja sõjaväebaasid; arvestades, et

Krimmi poolsaar on tegelikult Ukraina vahepealse üleminekuvalitsuse kontrolli alt väljas; arvestades, et on olemas tõendid selle kohta, et seda arengut toetab sõjaväeliselt, poliitiliselt ja majanduslikult Venemaa; arvestades, et mitmetes väljaspool Krimmi asuvates Ukraina linnades jätkuvad venemeelsed meeleavaldused; arvestades, et need arengud ohustavad tõsiselt Ukraina territoriaalset terviklikkust;

- G. arvestades, et USA, NATO ja EL on reageerinud erinevate kohtumis- ja koostöömehhanismide peatamisega ja kehtestanud sanktsioonid;
- H. arvestades, et USA on suurendanud oma laevastike kohalolu Mustal merel ja tugevdanud oma relvajõude kogu Ida-Euroopas;
 - 1. arvestades, et praegust sügavat poliitilist kriisi Ukrainas ei ole võimalik lahendada ei vägivalda ega rahvusvaheliste organite otsustega, vaid põhjaliku üleriigilise aruteluga Ukraina tuleviku üle; rõhutab, et jätkusuutlikud lahendused saavad leida ainult Ukraina elanikud, kes peaksid välismaisest sekkumisest sõltumatult tegema otsuse vajalike poliitiliste ja majanduslike reformide, riigi geopoliitilise suundumuse ja rahvusvaheliste kokkulepete ja kogukondade kohta, millega Ukraina peaks ühinema;
 - 2. väljendab muret riigi sügava lõhestatuse pärast; kutsub kõiki Ukraina poliitilisi osalisi üles andma panust riigis valitsevate pingete vähendamisse, tegutsema riigi territoriaalse terviklikkuse ja suveräänsuse nimel, kaitsma kõiki kodanikke hirmutamise eest, järgima vähemuste õigusi ning aitama valmistada ette vabasid ja õiglasi valimisi;
 - 3. rõhutab selliste vabade ja õiglaste valimiste tähtsust, millega Ukraina demokraatlikele institutsioonidele antaks õiguspärasus; kutsub Ukraina üleminekuvõime üles looma vajalikud võimalused ja tagama demokraatlikud õigused ja vabadused ning kõikidele demokraatlikele poliitilistele jõududele võrdse juurdepääsu ajakirjandusele; ootab, et kõik erakonnad ja institutsioonid avaldasid enne valimisi oma programmid püsiva lahenduse leidmiseks sügavale sotsiaalsele ja majanduslikule kriisile; mõistab hukka Kommunistliku Partei ründamise parempoolsete jõudude poolt ning nõuab tungivalt, et vahepealne üleminekuvalitsus sellist tegevust ennetaks;
 - 4. mõistab hukka selliste relvastatud äärmuslike parempoolsete ja natsionalistlike rühmituste vägivaldteod Kiievis ja mujal Ukrainas, kes on hõivanud ministeeriume, haldushooneid ja politseijaoskondi peamiselt Kiievis ja riigi lääneosas; väljendab sügavat muret selle pärast, et sellistel äärmuslikel parempoolsetel rühmitustel nagu Svoboda partei ja Parems Sektor, keda taunitakse nende rassistlike ja antisemiitlike vaadete ja tegevuste pärast, on mitmeid ministrikohti ja muid juhtivaid ametikohti Ukraina vahepealses üleminekuvalitsuses;
 - 5. nõuab kõikide hiljutiste vägivaldaaktide, sealhulgas snaiprite rolli ja kuuluvuse sõltumatut ja läbipaistvat uurimist ning samuti kõikide pärast meeleavalduste algamist toimunud inimõiguste rikkumiste uurimist ning kõikide mõlema poole toimepanijatele süüdistuste esitamist;
 - 6. võtab murega teadmiseks, et Donetsk ja Dnipropetrovski piirkonna hiljuti ametisse nimetatud kubernerid on oligarhid, kes kuuluvad Ukraina kümne kõige rikkama isiku hulka; juhib tähelepanu asjaolule, et tihedad sidemed administratsiooni ja poliitiliste

institutsioonide ning oligarhide vahel on olnud minevikus üks otsustav takistus Ukraina demokratiseerimisprotsessile;

7. on sügavalt mures selle pärast, et Ukraina on muutunud Venemaa ja USA vahel toimuva geopoliitilise võistluse võitlustandriks, ELi rolli pärast selles arengus ning Venemaa, USA, ELi ja NATO vahelise vastasseisu pärast, mis ohustab rahu ja stabiilsust Euroopas ja kogu maailmas;
8. mõistab hukka ELi, USA ja Venemaa igasuguse sekkumise Ukraina sisseasjadesse ning talle majandusliku ja finantssurve avaldamise; rõhutab asjaolu, et Ukraina poliitilisele kriisile ei ole sõjalist lahendust;
9. väljendab sügavat muret, et hädaolukordades, nagu praegu on Ukrainas, ei tunne eelkõige ÜRO Julgeolekunõukogu liikmed end kohustatuna järgima ÜRO põhikirja, eelkõige põhimõtteid, mis seisnevad teiste riikide suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse austamises, kohustuses lahendada rahvusvahelisi vaidlusi rahumeelselt, et mitte ohustada rahvusvahelist rahu, turvalisust ja õigust, samuti kohustuses hoiduda rahvusvahelistes suhetes ähvardamisest jõu kasutamiseks või selle kasutamisest mõne riigi territoriaalse terviklikkuse või poliitilise sõltumatuse vastu;
10. mõistab tugevalt hukka, et 1. märtsil 2014 andis Venemaa Föderatsiooninõukogu loa relvajõudude kasutamiseks Ukraina territooriumil; kutsub Venemaad tungivalt üles hoiduma jõu kasutamisest ja sõjaväelisest sekkumisest Ukrainas ning järgima rangelt rahvusvahelist õigust ja oma kohustusi selliste rahvusvaheliste lepingute raames nagu kokkulepe, mis käsitleb Venemaa Musta mere laevastiku Ukraina territooriumil viibimise õigust ja tingimusi, ning 1994. aasta Budapesti memorandum;
11. väljendab muret Krimmi Autonoomse Vabariigi parlamendi otsuse pärast korraldada praeguses pingelises olukorras rahvahääletus Venemaa Föderatsiooniga ühinemise kohta; on mures Venemaa relvajõudude väidetava rolli pärast Krimmi poolsaarel; kritiseerib Venemaa seadusandjate kiirustades tegutsemist, et muuta Krimmi ühinemine Venemaa Föderatsiooniga võimalikuks;
12. toetab asjakohase rahvusvahelise mehhanismi algatust, mis eelistatult oleks Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon (OSCE) egiidi all ja mille ülesanne oleks vahendada Krimmi kriisile poliitiline lahendus;
13. väljendab muret selle pärast, et ÜRO saadikut Robert Serryt ähvardati ja ta sunniti Krimmist lahkuma ning et OSCE vaatlejatel ei lastud siseneda; rõhutab vajadust hinnata objektiivselt olukorda Krimmi poolsaarel; kutsub Krimmi Autonoomse Vabariigi ametivõime üles võimaldama OSCE vaatlejatele juurdepääsu ning looma rahvusvaheliste vaatlejate jaoks vajalikud tingimused olukorra objektiivseks hindamiseks;
14. väljendab sügavat muret seoses täiendavate USA relvajõudude juurdetoomisega Mustale merele ja Balti riikidesse; nõuab tungivalt, et Venemaa, USA ja NATO vähendaksid oma sõjalist kohalolekut piirkonnas ja hoiduksid sõjalistest õppustest või muust potentsiaalselt provokatiivsest sõjalisest tegevusest;

15. peab sügavalt kahetsusväärseks, et rahvusvaheliste diplomaatiliste jõupingutustega ei ole suudetud siiani leida kriisile kompromisslahendust; kutsub mõlemat poolt tungivalt üles lõpetama sanktsioonidega ähvardamine ja olemasolevate dialoogi- ja koostöömehhanismide külmutamine, mis süvendaks veelgi rahvusvahelist kriisi; rõhutab vajadust jätkata dialoogiga, et taastada usaldus ja leida lahendus, mis vastab Ukraina elanikkonna huvidele;
16. rõhutab, et rahvusvaheline kriis, mis on edasi arenenud Ukraina kriisi raames Venemaa ja ELi suutmatuse tõttu luua Euroopa maailmajaos kaasav ja jätkusuutlik julgeolekusüsteem ning koostööstruktuurid, mis võimaldaksid luua tegeliku partnerluse kõikide Euroopa riikide, sealhulgas Venemaa, vahel, ning seda partnerlust edasi arendada; kritiseerib asjaolu, et EL ja selle liikmesriigid ignoreerisid Venemaa muret ELi naabruspoliitika, NATO laienemise ja Euroopasse raketitõrjesüsteemi rajamise pärast; on teadlik suurtest erinevustest demokraatlike vabaduste ja inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte austamises ja korruptsioonivastases võitluses, kutsub üles vaatama läbi ELi poliitikat Venemaa suhtes, et lõpetada vastasseis, alustada konstruktiivset dialoogi vastastikust huvi pakkuvates küsimustes ja ületada tegeliku partnerluse ees seisvad takistused;
17. rõhutab, et praegune poliitiline kriis süvendab veelgi Ukraina raskeid sotsiaalseid, majanduslikke ja finantsprobleeme; võtab teadmiseks, et EL lubas anda Ukrainale lühiajalist finantsabi, et aidata Ukrainal üle saada kõige kiiremini lahendust vajavatest finantsprobleemidest; rõhutab, et Ukraina vajab jätkusuutlikku abi; rõhutab, et selle finantsabi tingimuseks ei tohiks seada kokkuhoiumeetmeid;
18. nõuab tungivalt, et Ukraina üleminekuvõimud tagaksid demokraatlike õiguste ja vabaduste, inimõiguste, vähemuste kaitse, ajakirjandusvabaduse, kogunemisvabaduse ja sõnavabaduse range järgimise; kutsub kõiki ELi institutsioone ja liikmesriike ning muid välisriikidest pärit poliitikas osalejaid üles mitte üksnes esitama sellekohaseid üleskutseid, vaid tegema Ukrainale antava mis tahes rahalise toetuse kõnealuste standardite ja kohustuste järgimisest sõltuvaks;
19. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Ukraina parlamendile ja valitsusele, Venemaa presidendile, Venemaa parlamendile ja valitsusele, ÜRO peasekretärile ning Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni parlamentaarsele assambleele ja Euroopa Nõukogu parlamentaarsele assambleele.